

РОЗДІЛ 3

РОЗВИТОК ПРОДУКТИВНИХ СИЛ І РЕГІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА

УДК 331.5.024.5

Сибірцев В. В.

Кіровоградський національний технічний університет

ІНФРАСТРУКТУРНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФУНКЦІОНУВАННЯ ТА РОЗВИТКУ РЕГІОНАЛЬНОГО РИНКУ ПРАЦІ

У статті розглянуто закономірності взаємодії інфраструктурних факторів та результатів функціонування господарського комплексу регіону. Запропоновано методичний підхід та розроблено послідовність формування збалансованої системи показників ефективності управління інфраструктурним розвитком регіонального ринку праці. Розроблено систему цільових орієнтирів інфраструктурного забезпечення функціонування та розвитку регіонального ринку праці.

Ключові слова: регіон, інфраструктурне забезпечення, регіональний ринок праці, регіональний розвиток, інфраструктурний розвиток.

Постановка проблеми. Територіально-регіональний устрій держави являє собою стрижневий елемент соціально-економічної, виробничо-господарської, громадсько-демографічної, природно-екологічної облаштованості населення, а також мобілізації складного комплексу матеріальних, трудових, фінансових та інтелектуальних ресурсів суспільства для досягнення належного рівня якості життя. Саме на регіональному рівні стає можливим забезпечення збалансованості структури та масштабів суспільного виробництва з інтегральним природно-ресурсним потенціалом для визначення пріоритетів його використання. Розбудова інфраструктурного забезпечення регіонального розвитку (через масштабність об'єктів інфраструктури та високу релевантність впливу, які здатні ці об'єкти надавати на умови економічної активності та життєдіяльності населення) має обов'язково ґрунтуватися на погодженні інтересів і консолідації зусиль переважної більшості впливових регіональних груп. Одним із ключових елементів забезпечення такого роду погодження є механізм функціонування та розвитку регіонального ринку праці, у межах якого знаходять представництво та презентацію інтереси та прагнення переважної більшості представників різних груп учасників відтворувального процесу в межах даної території.

Особливого значення проблеми формування інфраструктурного забезпечення функціонування великих територіальних соціально-виробничих комплексів та відповідних регіональних ринків праці набуває в умовах сучасних масштабних соціально-економічних трансформацій українського суспільства, що визначаються в тому числі формуванням інститутів громадянського суспільства та підвищенням суспільної активності, зростанням господарської активності та економічної мобільності населення і т. д.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Різні аспекти формування регіонального інфраструктурного комплексу розглядалися в

трудах багатьох вітчизняних та зарубіжних учених-економістів, таких як О. Амосов [1], К. Асплунд [7], Д. Біль [2], А. Дегтяр [1], Ф. Котлер [7], М. Латинін [1], А. Мазур [6], І. Рейн [7], Є. Романенко [9], Н. Свиридова [11], Є. Сич [9], Д. Хайдер [7], Р. Шніпер [10] та ін. Вивченню механізмів функціонування та розвитку регіональних ринків праці було присвячено фундаментальні наукові дослідження П. Беленького [5], П. Бенневорта [12], Т. Заєць [3], С. Максименко [4], Б. Перрі [12], У. Садової [8], Д. Чарльза [12] та ін.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Здебільшого об'єктом уваги дослідників виступають насамперед масштабні територіальні комплекси (державна, область, місто) або великі елементи таких комплексів (зокрема, ринок праці), тоді як проблеми забезпечення розвитку окремих складників цих комплексів, таких як підсистема інфраструктурного забезпечення, залишаються недостатньо вивченими та вимагають докладного дослідження.

Мета статті полягає в теоретичному обґрунтуванні та розробленні методичних положень щодо формування інфраструктурного забезпечення функціонування та розвитку регіонального ринку праці.

Виклад основного матеріалу дослідження. Наявність розвинутої інфраструктурної мережі переважна більшість дослідників вважає однією з основних вимог у контексті забезпечення сталого регіонального розвитку. Так, наприклад, Т. Заєць [3, с. 45], зазначає із цього приводу, що саме створення на регіональному рівні розгалуженої інфраструктурної системи являє собою необхідну умову для забезпечення оперативної та ефективної адаптації людських ресурсів до змін умов господарського середовища. Із точки зору А. Мазур [6, с. 45–46], характерними ознаками будь-якого адміністративно-економічного утворення (регіону) обов'язково є наявність розвинутої ринкової інфраструктури та функціо-

нування єдиної комунікаційної, транспортної, економічної систем. Розбудова належного інфраструктурного забезпечення вважається також неодмінною умовою щодо досягнення високих темпів економічного зростання, інтенсифікації та підтримки пропорційності регіонального відтворювального процесу. С. Романюк [4, с. 25] зазначає з цього приводу, що найбільш сприятливі умови для досягнення високих темпів розвитку формуються в регіонах, де забезпечено збалансованість концентрації таких ключових факторів, як: високий інтелектуальний рівень населення; наявність розвиненої технологічної бази виробництва; ефективність управлінських процедур; належні інфраструктурні ресурси; сприятливі інституціональні умови для бізнесу. В. Рубцов [4, с. 47] також підкреслює, що до складу найбільш дієвих інструментів регіонального розвитку належать заходи з удосконалення інфраструктури території.

Проте, наприклад, Д. Біль [2, с. 106] наголошує на існуванні набагато більш складних закономірностей взаємодії інфраструктурних чинників та результатів функціонування господарського комплексу регіону (комплексу характеристик «продуктивність/суспільність» інфраструктури). Так, з одного боку, розвиток інфраструктури може виступати передумовою зростання добробуту населення, а збільшення продуктивності стає вагомою причиною інтенсифікації процесу розбудови належної регіональної інфраструктури. З іншого боку, «суспільність» інфраструктури насамперед визначається відсутністю суперництва під час споживання (тобто безперешкодна – без витіснення – можливість доступу до інфраструктури великої кількості споживачів) і неможливість виключення (існує пряма заборона виключення або вартість виключення додаткового споживача є забороняюче високою) [2, с. 110]. Такого роду неможливість обмеження доступу до інфраструктури території особливо притаманна для видів діяльності та ринків, відносно яких із боку держави на адресу населення існують додаткові гарантії, як це, наприклад, характерно для ринку праці, у рамках яких держава (у т. ч. на регіональному рівні) має виконувати положення суспільних угод щодо гарантування зайнятості та виконання обов'язків стосовно дотримання соціальних гарантій населенню. Отже, наслідком високого рівня «суспільності» інфраструктури як складової частини основного капіталу регіонального господарського комплексу стає об'єктивна обмеженість прибутковості інвестицій у створення інфраструктурних об'єктів. Така обмеженість стає суттєвою перешкодою для застосування ринкових механізмів регулювання господарських відносин у цьому секторі регіональної економіки, а отже, визначає необхідність селективного використання адміністративних (неринкових) важелів регулювання: «Разом зі збільшенням суспільності збільшуються і витрати на інституціональні та державні угоди» [2, с. 112].

Наявність суттєвих економічних протиріч в інфраструктурному розвитку території є характерною ознакою просторово-часового розподілу регіонального відтворювального процесу, що відображає наявність об'єктивних розбіжностей поточними і довгостроковими соціально-економічними рішеннями в ході розвитку територіального господарського комплексу, а також між ухваленням рішень та отриманням результатів від їхньої реалізації. Так, на думку О. Шніпера [10, с. 24], зміни в характері протиріч розвитку території відбивають глибинні процеси розвитку виробничих відносин певного етапу відтворювального процесу, опосередковані через зв'язки і залежності, що існують на цей час або можуть з'явитися між учасниками цього процесу.

Особливу роль у виникненні об'єктивних економічних протиріч, пов'язаних із функціонуванням та розвитком регіонального ринку праці, насамперед відіграють такі обставини: по-перше, можливість виникнення диспропорцій між територіальним поділом праці (міжрайонною інтеграцією) та рівнем інфраструктурного забезпечення мобільності трудових ресурсів (усередині та поза межами території); по-друге, суперечливість взаємозв'язку між, з одного боку, вимогами забезпечення випереджувального характеру розвитку регіональних продуктивних сил (що є передумовою досягнення конкурентних переваг на національному та глобальному рівнях) та відповідного безперервного ускладнення системи виробничих відносин та, з іншого боку, консервативним характером спеціалізації регіону (відповідно до особливостей поділу праці на національному рівні), що визначають усталеність наявних стабільних параметрів територіально-галузевої, економічної та соціальної структури господарського комплексу регіону. Необхідною умовою для трансформації цих параметрів, ключове місце серед яких у даному контексті належить складникам людського потенціалу регіону, буде виступати зростання потреб в акумулюванні чималих додаткових капітальних вкладень, необхідних для усунення такого роду суперечностей. Окрім того, необхідність сприйняття додаткового інвестиційного навантаження, необхідного для стимулювання регіонального розвитку, найчастіше буде зумовлювати також зростання потреб у випереджувальному ж розвитку інфраструктури території, необхідної для обслуговування зростаючих потреб у належному людському забезпеченні відповідних структурно-інноваційних трансформацій; по-третє, дотримання вимог комплексності розвитку регіонального господарського комплексу полягає у підтримці пропорційності співвідношень елементів регіонального відтворювального процесу, що забезпечують стикування і синхронність фаз відтворювального процесу, насамперед між галузями спеціалізації регіону (відповідно до умов загальнонаціонального поділу праці) і допоміжними інфраструктурними виробництвами. Порушення ж пропорційності

розвитку інфраструктури регіону (зокрема, у разі виникнення дефіциту інфраструктурних послуг нових видів, що відповідають потребам споживачів, які ускладнюються належно до змін у територіальному поділу праці) здатне стати суттєвою перешкодою для інтенсифікації регіонального економічного розвитку.

Отже, важливість і складність описаних ключових об'єктивних протиріч регіонального розвитку, що можуть виникати у сфері його інфраструктурного забезпечення, визначають доцільність узагальнення підходів до встановлення сутності та змісту поняття «інфраструктура регіону» в рамках таких виділених автором підходів.

1. Інфраструктура як комплекс видів діяльності та матеріальних умов, призначених для надання всіх видів послуг, які необхідні для обслуговування життєдіяльності та економічної активності в межах території. При цьому до складу інфраструктурних об'єктів належать усі суб'єкти, які надають послуги промислового або соціально-побутового призначення. Слід зазначити, що сфера обслуговування за цим підходом складається не тільки з визначення параметрів послуг та умов їх надання, але й з відносин, які виникають між економічними агентами з приводу виникнення, розподілу та споживання економічних благ, що супроводжують процеси використання зазначених послуг. Концептуальним підґрунтям для виникнення такого підходу є визначення економічної сутності поняття «послуги» як певного корисного ефекту трудової діяльності, що генерується в процесі утворення й доставки покупцю певної споживчої вартості.

До переваг такого підходу необхідно віднести можливість досить чіткого й ґрунтового виокремлення сфери послуг у складі регіонального відтворювального процесу, а також визначення характерних особливостей функціонування об'єктів інфраструктури (насамперед порівняно з параметрами господарської діяльності підприємств сфери матеріального виробництва). З іншого боку, описаний підхід не виправдано звужує та спрощує значення інфраструктури (як виробничого, так і соціально-побутового призначення) у процесі соціально-економічного розвитку регіону, зводить роль інфраструктури до допоміжного рівня простого обслуговування життєдіяльності та економічної активності мешканців певної території. Проте, як то видно з описаних вище протиріч, притаманних регіональному інфраструктурному розвитку, вплив інфраструктури на суспільне відтворення набагато перевищує суто допоміжні функції.

2. Інфраструктура як мережа забезпечення безперебійності функціонування механізму товарного обміну в регіоні. Даний підхід виходить із системоутворюючого характеру функціонування багатьох об'єктів інфраструктури, навколо яких відбувається гуртування учасників відповідних соціально-економічних відносин – навіть розташування продуктивних сил та територіальне розміщення населення в регіоні

певною мірою зумовлюються наявністю (рівнем розвитку) доступних об'єктів інфраструктури.

З іншого боку, територіальна розгалуженість регіонального господарського комплексу не може вважатися єдиною ключовою передумовою формування інфраструктурного комплексу регіону. Так, Д. Біль зазначає із цього приводу, що рушійною силою розвитку інфраструктури виступає насамперед складність суспільних відносин, які сформувалися в межах території: «Чим вищим буде рівень суспільності, тим більшим буде пакет послуг (інфраструктури – прим. наша)» [2, с. 106]. Є. Сич, Є. Романенко [9, с. 32] також наголошують, що просторова локалізація виробничих сил не є визначальним фактором розвитку навіть за розбудови регіональної транспортної інфраструктури. Навпаки, саме вдосконалення транспортного обслуговування в межах певної регіональної економічної системи здатне надавати суттєвий вплив на діяльність підприємств «приєднаних» територій (регіонів, які розташовані поруч) та може значно розширити спектр виробничо-торговельних зв'язків регіону.

3. Інфраструктура як системоутворюючий чинник формування регіонального господарського комплексу, що має забезпечувати усталеність здійснення відтворювального процесу в регіоні. Інфраструктура за таким підходом розглядається як стрижневий елемент, навколо якого в межах території відбувається консолідація продуктивних сил та який певною мірою визначає просторовий розподіл населення в межах території. З іншого боку, трансформація регіональної економіки визначає зміни у характері потреб території у інфраструктурному забезпеченні, а отже, в умовах життєдіяльності та продуктивної активності населення, з одного боку, та параметрами регіональної інфраструктури – з іншого. Перевагою такої точки зору слід уважати акцентування уваги на визначенні системоутворюючих чинників (до складу яких належить насамперед інфраструктура), що визначають динаміку регіонального розвитку.

Отже, регіональна інфраструктура в контексті узагальнення розглянутих підходів у цілому являє собою сукупність об'єктів (підприємств, установ, різних форм організації та самоорганізації суспільної активності) галузей і видів діяльності, які виконують системоутворюючу функцію консолідації територіального соціально-виробничого комплексу, безпосередньо обслуговують господарські процеси (виробничу інфраструктуру) та життєдіяльність населення (соціальну інфраструктуру), а також виступають основними каналами товарного обміну економічними благами між суб'єктами регіонального розвитку. Досить часто (і цілком справедливо, на думку автора) до складу об'єктів інфраструктури відносять також мережу культурно-освітніх та науково-дослідних закладів. Зокрема, Д. Біль [2, с. 106] наголошує на необхідності найбільш широкого підходу до визначення складу регіональної інфраструктури, елементами якої є надзвичайно широке коло

об'єктів, у т. ч. такі, як освітні, навчальні та дослідницькі заклади, музеї, театри, лікарні та спортивні споруди.

Регулювання процесів формування інфраструктури регіонального господарського комп-

лексу (створення рамкових умов, індикативне планування та регулювання, реалізація структурної політики) слід уважати досить універсальним дієвим способом впливу на поточний стан та динаміку процесів структурно-іннова-



Рис. 1. Підхід до формування збалансованої системи показників оцінки інфраструктурного забезпечення розвитку регіонального ринку праці

Таблиця 1
Система цільових орієнтирів інфраструктурного забезпечення функціонування та розвитку регіонального ринку праці

Група цілей	Цільові орієнтири	Сфера інфраструктурного забезпечення	Об'єкти інфраструктурного забезпечення	
Суспільні (загально-державні та регіональні)	Підтримка економічної безпеки держави та регіону через формування людського потенціалу, адекватного вимогам розвитку власного виробництва стратегічно важливих товарів та послуг	Освіта	Навчальні заклади	
		Трудове посередництво (працевлаштування)	Державна служба зайнятості (ДСЗ), кадрові агенції, трудові посередники	
		Профорієнтація	Професійна підготовка та підвищення кваліфікації	ДСЗ, навчальні заклади, тренінгові компанії
		Інформаційно-консультативне забезпечення	Консалтингові агенції	Консалтингові агенції
		Консультації щодо оплати праці, гарантій зайнятості та просування персоналу	Консалтингові агенції, професійні об'єднання	Консалтингові агенції, професійні об'єднання
		Трудове посередництво (працевлаштування)	Трудове посередництво (працевлаштування)	ДСЗ, кадрові агенції, трудові посередники
		Освіта	Навчальні заклади	Навчальні заклади
		Професійна підготовка та підвищення кваліфікації	Професійна підготовка та підвищення кваліфікації	Державна служба зайнятості, навчальні заклади, тренінгові компанії
		Консультації щодо оплати праці, гарантій зайнятості та просування персоналу	Консультації щодо оплати праці, гарантій зайнятості та просування персоналу	Консалтингові агенції, професійні об'єднання
		Професійна підготовка та підвищення кваліфікації	Професійна підготовка та підвищення кваліфікації	Державна служба зайнятості, навчальні заклади, тренінгові компанії
		Соціальна адаптація	Соціальна адаптація	Державна служба зайнятості
		Консультації щодо оплати праці, гарантій зайнятості та просування персоналу	Консультації щодо оплати праці, гарантій зайнятості та просування персоналу	Консалтингові агенції, професійні об'єднання
		Трудове посередництво (працевлаштування)	Трудове посередництво (працевлаштування)	ДСЗ, кадрові агенції, трудові посередники
		Трудове посередництво (рекрутинг)	Трудове посередництво (рекрутинг)	Кадрові агенції
Підвищення добробуту, збільшення життєвого рівня та доходів населення	Підвищення рівня й якості зайнятості мешканців територій держави	Консультації щодо оплати праці, гарантій зайнятості та просування персоналу	Консалтингові агенції, професійні об'єднання	
		Трудове посередництво (працевлаштування)	ДСЗ, кадрові агенції, трудові посередники	
		Трудове посередництво (рекрутинг)	Кадрові агенції	
Підвищення рівня й якості зайнятості мешканців територій держави	Підвищення рівня й якості зайнятості мешканців територій держави	Консультації щодо оплати праці, гарантій зайнятості та просування персоналу	Консалтингові агенції, професійні об'єднання	
		Трудове посередництво (рекрутинг)	Кадрові агенції	
Підвищення рівня й якості зайнятості мешканців територій держави	Підвищення рівня й якості зайнятості мешканців територій держави	Професійна підготовка та підвищення кваліфікації	ДСЗ, кадрові агенції	
		Професійна підготовка та підвищення кваліфікації	Кадрові агенції	
Підвищення рівня й якості зайнятості мешканців територій держави	Підвищення рівня й якості зайнятості мешканців територій держави	Професійна підготовка та підвищення кваліфікації	ДСЗ, навчальні заклади, тренінгові компанії	
		Професійна підготовка та підвищення кваліфікації	Кадрові агенції	

Закінчення таблиці 1

Група цілей	Цілові орієнтири	Сфера інфраструктурного забезпечення	Об'єкти інфраструктурного забезпечення
	Збільшення податкових надходжень та скорочення видатків, пов'язаних із забезпеченням зайнятості населення	Стимулювання самозайнятості	ДСЗ, професійні об'єднання
	Скорочення витрат на адміністрування виконання державних функцій	Стимулювання самозайнятості Інформаційно-консультаційне забезпечення	Консалтингові агенції Навчальні заклади
	Підвищення культурно-освітнього рівня населення, рівня і результатів наукових досліджень	Освіта Професійна підготовка та підвищення кваліфікації	ДСЗ, навчальні заклади, тренінгові компанії Консалтингові агенції
	Запобігання виникненню та зниження гостроти соціально-грудових конфліктів	Інформаційно-консультаційне забезпечення	Консалтингові агенції
	Підвищення якості життя населення та покращення здоров'я нації	Консультації щодо оплати праці, гарантій зайнятості та просування персоналу Трудове посередництво (рекрутинг)	Консалтингові агенції, професійні об'єднання Кадрові агенції
	Удосконалення соціального захисту вразливих верств населення, забезпечення прав національних і культурних меншин	Інформаційно-консультаційне забезпечення	Консалтингові агенції
	Підвищення конкурентоспроможності вітчизняних товарів і послуг на засадах підвищення технологічного рівня національного виробництва	Освіта Консультації щодо оплати праці, гарантій зайнятості та просування персоналу	Навчальні заклади Професійні об'єднання
	Підвищення оптимальних (за обсягом і рентабельністю) показників нац. виробництва товарів і послуг	Інформаційно-консультаційне забезпечення Науково-дослідна та консалтингова (маркетингова) діяльність	Консалтингові агенції Консалтингові агенції, науково-дослідні установи
	Підвищення обсягів національного виробництва інноваційної продукції, порівняної або кращої за аналогами	Стимулювання самозайнятості Науково-дослідна діяльність	ДСЗ, професійні об'єднання Науково-дослідні установи
Підвищення конкуренто-спроможності вітчизняних підприємств	Професійна підготовка та підвищення кваліфікації Стимулювання самозайнятості Професійна підготовка та підвищення кваліфікації	ДСЗ, навчальні заклади, тренінгові компанії ДСЗ, професійні об'єднання ДСЗ, навчальні заклади, тренінгові компанії	
	Науково-дослідна та консалтингова (маркетингова) діяльність	Консалтингові агенції, науково-дослідні установи	

ційних трансформацій економічної системи певної території, одним із ключових елементів якої в контексті необхідності розв'язання описаних вище протиріч розвитку цієї системи є регіональний ринок праці. Таким чином, до складу найважливіших характеристик складників інфраструктурного комплексу регіону слід віднести такі: системоутворюючий вплив на формування регіональної економіки та господарства; наявність тісного внутрішнього взаємозв'язку інфраструктурних галузей та об'єктів регіонального комплексу (виробничий, інформаційно-управлінський, економічна єдність), пов'язаного зі спільністю характеру їх використання; гнучкість та адаптивність; залежність від соціально-інфраструктурних параметрів розвитку території та стану регіонального ринку праці; орієнтація на логістичне та інтелектуально-комунікаційне забезпечення регіонального розвитку. Ключове значення та провідна роль у формуванні зазначених характеристик належить регіональному ринку праці, через який відбуваються розподіл та перерозподіл, оптимізація розміщення людських ресурсів, необхідних для забезпечення функціонування та розвитку регіонального господарського комплексу.

Для вдосконалення процесу формування інфраструктурного забезпечення функціонування та розвитку регіонального ринку праці, що має бути зорієнтований на розв'язання базових об'єктивних протиріч розвитку господарського комплексу території, пропонується використання інструментарію забезпечення збалансованого підходу, який можна ідентифікувати як упорядкований комплекс взаємно адаптованих засобів цілеспрямованого впливу та методичних підходів.

Розроблення системи збалансованих показників оцінки (СЗПО) насамперед виходить із пріоритетності цілей у процесі управлінської діяльності, а отже, й у ході оцінки ефективності реалізації певних рішень. При цьому вважається, що будь-яка управлінська ціль (певний бажаний або ідеальний стан відповідного об'єкту управління) може бути описана комплексом більш-менш точно вимірюваних показників, інакше неможливо було б сформулювати критерій досягнення мети та встановити хоча б якісь загальні пріоритети управління (черговість дій). Такі ж самі вимоги під час формування СЗПО висувуються щодо стратегії (або програми, плану) розвитку певного об'єкту як специфічної сукупності цілей та передбачуваних послідовностей управлінських рішень, спрямованих на досягнення зазначених цілей. Установлення кількісних показників, які характеризують цілі і стратегію, дає змогу оцінити ефективність управлінських дій щодо їх (цілей і стратегії) реалізації як міру наближення в ході виконання управлінських функцій до бажаних (очікуваних) результатів.

При цьому в контексті формування збалансованої системи оцінки інфраструктурного забезпечення функціонування та розвитку регіонального ринку праці, з точки зору автора, обов'язково слід вирішити декілька основних

проблем, таких як: створення в межах як складників (суб'єктів) інфраструктурного комплексу ринку праці регіону, так і окремих учасників цього ринку (індивідів) об'єктивних умов для якісних змін різних характеристик людського потенціалу території (насамперед через випереджувальне формування компетентностей, необхідних для забезпечення розвитку регіонального господарського комплексу); формування системи показників, які б адекватно відбивали цілі функціонування та розвитку інфраструктури регіонального ринку праці; створення системи підтримки прийняття рішень як учасниками регіонального ринку праці, так і представниками державних та недержавних інституцій, уповноваженими особами, у сферу відповідальності яких входить регулювання даного ринку.

Формування СЗПО інфраструктурного забезпечення функціонування та розвитку регіонального ринку праці (ІР РРП) пропонується здійснювати в межах комплексу суспільних, соціальних, економічних цілей (табл. 1), узгодження яких передбачає здійснення низки етапів управлінських робіт, пов'язаних із формуванням відповідної системи показників (рис. 1). Визначення і деталізація груп цілей, а також вибір відповідних показників, що визначають міру реалізації визначених пріоритетів функціонування та розвитку регіонального ринку праці, пропонується здійснювати експертним шляхом (експертами мають виступати провідні фахівці – держслужбовці або сторонні консультанти – на замовлення органів виконавчої влади, що діють на розпорядничькому рівні регіонального управління).

Висновки. Розбудова належного інфраструктурного підґрунтя є неодмінною умовою досягнення високих темпів економічного зростання, інтенсифікації та підтримки пропорційності як для регіонального відтворювального процесу в цілому, так і для окремих складників, що забезпечують сталий характер даного процесу (таких як регіональний ринок праці). Із цієї точки зору інфраструктура регіонального розвитку має розглядатися як сукупність об'єктів різних галузей і видів діяльності, які виконують системоутворюючу функцію консолідації територіального соціально-виробничого комплексу, безпосередньо обслуговують виробничо-господарські процеси та життєдіяльність населення, а також виступають основними каналами обміну товарами та послугами між суб'єктами регіонального розвитку.

Для вдосконалення організаційно-методичних підходів до формування інфраструктурного забезпечення функціонування та розвитку регіонального ринку праці, що має бути зорієнтований на розв'язання базових об'єктивних протиріч розвитку господарського комплексу території, запропоновано використання інструментарію забезпечення збалансованого підходу, який можна ідентифікувати як упорядкований комплекс взаємно адаптованих засобів цілеспрямованого впливу та методичних підходів.

Формування СЗПО інфраструктурного забезпечення функціонування та розвитку регіонального ринку праці (ІР РРП) рекомендується здійснювати в межах комплексу суспільних, соціальних, економічних цілей, узгодження яких передбачає здійснення низки етапів управлінських робіт, пов'язаних із формуванням відповідної системи показників.

Подальшого дослідження вимагають науково-методичні питання, пов'язані зі стратегічним плануванням розвитку інфраструктурного комплексу території, зокрема в контексті вдосконалення механізму та інструментарію процесу формування стратегічних пріоритетів та імперативів забезпечення сталого функціонування регіонального ринку праці.

Список літератури:

1. Амосов О.Ю. Державне регулювання інноваційної інфраструктури на регіональному рівні : [монографія] / О.Ю. Амосов, А.О. Дегтяр, М.А. Латинін [та ін.] ; за заг. ред. д. держ. упр., проф. А.О. Дегтяра. – Х. : Магістр, 2011. – 192 с.
2. Біль Д. Інфраструктура як інструмент політики національного та регіонального розвитку Європейського Союзу та України / Д. Біль // Україна на шляху до Європи ; за ред. Л. Хоффманна, Ф. Мьолерс. – К. : Фенікс, 2001. – 344 с.
3. Заєць Т. Механізм регулювання територіальних ринків робочої сили / Т. Заєць // Економіка України. – 1996. – № 10. – С. 45–52.
4. Інститути та інструменти розвитку територій. На шляху до європейських принципів / За ред. С. Максименка ; Київ, центр Ін-ту Схід-Захід. – К. : Міленіум, 2003. – 244 с.
5. Інфраструктурне забезпечення конкурентної економіки регіонів (методологія і механізми) / Наук. ред. д.е.н., проф. П.Ю. Беленький ; НАН України. Інститут регіональних досліджень. – Львів, 2002. – 308 с.
6. Мазур А. Методологічні аспекти становлення та розвитку регіональної економіки / А. Мазур // Економіка України. – 2000. – № 4. – С. 43–48.
7. Маркетинг городов. Привлечение инвестиций, предприятий, жителей и туристов в города, коммуны, регионы и страны Европы / Ф. Котлер, К. Асплунд, И. Рейн, Д. Хайдер. – Стокгольмская школа экономики в Санкт-Петербурге, 2005. – 376 с.
8. Садова У. Регіональні ринки праці: аналіз та прогноз / У. Садова, Л. Семів. – Львів : Знання, 2000. – 265 с.
9. Сич Є. Проблеми розвитку транспортної системи приграничного регіону / Є. Сич, Є. Романенко // Економіка України. – 2001. – № 11. – С. 31–35.
10. Шнипер Р.И. Регион: экономические методы управления / Р.И. Шнипер. – Новосибирск : Наука, 1991. – 315 с.
11. Формування механізму стимулювання економічного розвитку регіонів : [монографія] / За заг. ред. проф. Н.Д. Свиридової. – Луганск : Ноулідж, 2012. – 267 с.
12. Towards a multi-level science policy: regional science policy in a European context / D. Charles, B. Perry, P. Bennenworth. – Regional Studies Association, Seaford, 2004. – 593 p.

Сибирцев В. В.

Кировоградский национальный технический университет

ИНФРАСТРУКТУРНОЕ ОБЕСПЕЧЕНИЕ ФУНКЦИОНИРОВАНИЯ И РАЗВИТИЯ РЕГИОНАЛЬНОГО РЫНКА ТРУДА

Резюме

В статье рассмотрены закономерности взаимодействия инфраструктурных факторов и результатов функционирования хозяйственного комплекса региона. Предложен методический подход и разработана последовательность формирования сбалансированной системы показателей эффективности управления инфраструктурным развитием регионального рынка труда. Разработана система целевых ориентиров инфраструктурного обеспечения функционирования и развития регионального рынка труда.

Ключевые слова: регион, инфраструктурное обеспечение, региональный рынок труда, региональное развитие, инфраструктурное развитие.

Sybirtsev V. V.

Kirovograd National Technical University

INFRASTRUCTURAL SUPPORT OF PERFORMANCE AND DEVELOPMENT OF THE REGIONAL LABOUR MARKET

Summary

The regularities of interaction of infrastructural factors and results of operation of the economic sector in the region and regional reproduction process in general are considered. The methodical approach is proposed and a sequence of creating a balanced system of performance indicators of management of infrastructural development of a regional labour market is developed. A target system of infrastructural support of performance and development of the regional labour market is developed.

Keywords: region, infrastructural support, regional labour market, regional development, development of infrastructure.